

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยว
ของภาคประชาสังคมและ NGO

“The potentials and tourism managerial planning demands of
social sector and NGO of Chiangrai province”

โดย พัทธมน บุญยราษฎร์ และคณะ

กรกฎาคม 2550

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยว ของภาคประชาสังคมและ NGO

“The potentials and tourism managerial planning demands of
social sector and NGO of Chiangrai province”

คณะผู้วิจัย

สังกัด

พัทธมน บุญยาศรัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
นวพรรณ สักเวียนวงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ชุดโครงการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน
กลุ่มจังหวัดล้านนา

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ผู้ประสานงานชุดโครงการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน ที่ได้ให้แนวคิด คำแนะนำในการทำงานวิจัย และกรุณาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย ขอขอบพระคุณสำนักงานประสานงานการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ได้เปิดโอกาสให้คณะผู้วิจัยได้ร่วมทำงานวิจัยในโครงการที่ดีและมีประโยชน์นี้

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังได้รับคำแนะนำอันทรงคุณค่าจากผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายท่าน อาทิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาณฑ ภาษิตวิไลธรรม อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ลีตระกูล รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพรัช เต็มใจ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และ อาจารย์ ดร.ปรมินทร์ อริเดช ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือและให้คำแนะนำชี้แนวทางเกี่ยวกับแบบสอบถามงานวิจัยในครั้งนี้ และสำคัญยิ่ง คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณองค์กรภาคประชาสังคมทุกองค์กรในจังหวัดเชียงใหม่ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

พัทธมน บุญยรัตชัย
นวพรรณ สังเวียนวงศ์
5 กรกฎาคม 2550

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

Executive Summary

ปัญหาที่ทำการวิจัย และความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการนำรายได้เข้าสู่ประเทศ และยังมีแนวโน้มในการขยายตัวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังเป็นนโยบายที่ถูกระบุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตลอดมาจนถึงปัจจุบัน มาตรการของทางรัฐบาลถูกนำเสนอออกมาในรูปแบบของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับภาค จังหวัด และเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น การดำเนินการตามแผนการที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางกายภาพ ความสะอาดสวยงาม และเศรษฐกิจเป็นหลัก เป็นผลให้เกิดรายได้อย่างมหาศาลเข้าสู่ประเทศ ในขณะที่สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติถูกใช้อย่างสิ้นเปลือง และค่อย ๆ ถูกทำลายตามลำดับ ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวได้รับผลกระทบในการดำรงชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องแหล่งที่มาหากิน การขาดแคลนสาธารณูปโภค สาธารณูปการ รวมทั้งมิติทางสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ทั้งนี้เนื่องจากที่ผ่านมาระบบการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ได้ใช้มิติทางเศรษฐกิจและนโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก ขาดการมีส่วนร่วมและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและองค์กรในท้องถิ่น

ในส่วนของจังหวัดเชียงรายเองที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอันดับต้น ๆ ของประเทศ นอกจากจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมแล้ว จังหวัดเชียงรายยังเป็นจังหวัดชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศในกลุ่มภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ได้แก่ ประเทศเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อีกทั้งยังมีเส้นทางคมนาคมสู่ประเทศจีนตอนใต้ได้อีกด้วย ความได้เปรียบในเชิงยุทธศาสตร์ที่ตั้งของจังหวัดเชียงรายดังที่ได้กล่าวมา ทำให้จังหวัดเชียงรายได้ถูกพัฒนาในเชิงเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงรายจะสามารถพัฒนาทั้งสองมิตินี้ให้ประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยทั้งทางด้านศักยภาพทางเศรษฐกิจ และทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้ศักยภาพและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเองก็จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาในทั้งสองมิติข้างต้น

นอกเหนือจากการศึกษาศักยภาพและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและการศึกษาถึงศักยภาพและความต้องการขององค์กรทั้งในรูปแบบของ กลุ่มองค์กรภาครัฐ (อปท.) กลุ่มองค์กรภาคธุรกิจ และกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมและ NGO ก็

ก

สามารถทราบถึงศักยภาพและความต้องการต่อการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยภาพรวมของจังหวัดเชียงรายอีกด้วย ดังนั้นการวิจัยนี้ จึงจะศึกษาเฉพาะถึงศักยภาพและความต้องการขององค์กรภาคประชาสังคมและ NGO เพื่อให้ผลของการศึกษานี้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่ให้มีผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของภาคีต่าง ๆ ในภาคประชาสังคมและ NGO ในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาบทบาทของภาคีต่างๆ ในภาคประชาสังคมและ NGO ในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวของภาคีต่างๆ ในภาคประชาสังคมในจังหวัดเชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัยและแหล่งข้อมูล

วิธีการศึกษาเพื่อตอบคำถามวิจัยทั้งสามข้อได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative method) ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ภาคประชาสังคม และ NGO ในจังหวัดเชียงรายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (stakeholder) ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสินค้า OTOP กลุ่มศิลปินพื้นบ้าน กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ และ NGO เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลมีจำนวน 400 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็นแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified sampling) ซึ่งแบ่งออกเป็น 1) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูง (อำเภอเมือง อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ และอำเภอแม่สาย) จำนวน 275 คน (ร้อยละ 68.75) 2) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวระดับปานกลาง (อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอแม่จัน อำเภอเวียงป่าเป้า และอำเภอแม่ฟ้าหลวง) จำนวน 100 คน (ร้อยละ 25) และ 3) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวต่ำ (อำเภอแม่ลาว กิ่งอำเภอแม่สลองใน อำเภอพญาเม็งราย อำเภอเวียงเชียงรุ้ง อำเภอเวียงแก่น อำเภอเทิง และอำเภอป่าแดด) จำนวน 25 คน (ร้อยละ 6.25)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยการสนทนากลุ่ม (in-depth interview) การสัมภาษณ์เชิงลึก (focus group) และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire survey)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีการใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่องอย่างเป็นขั้นตอน และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้งความเที่ยงและความตรง และใช้สถิติเชิงพรรณนามาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ภาคประชาสังคมและ NGO มีศักยภาพในการวางแผนจัดการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง โดยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO มีความรู้ด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ในระดับปานกลาง

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประเภทขององค์กร ปริมาณการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน จะได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวต่างกัน กลุ่มที่มีอายุต่างกัน จะมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ทั้งด้านการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน ขณะที่กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความรู้ความเข้าใจด้านการวางแผนการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย เฉพาะด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน นอกจากนี้ กลุ่มที่มีประเภทขององค์กรต่างกัน จะมีจะมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน

2. ภาคประชาสังคมและ NGO มีบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง โดยพบว่า มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน จะมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายและการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด

เชียงใหม่ต่างกัน ขณะที่กลุ่มที่มีประเภทองค์กรต่างกัน จะมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ต่างกัน

3. ภาคประชาสังคมและ NGO มีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO มีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว โดยต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุม แสดงความคิดเห็นร่วมวางแผน และร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประเภทขององค์กร ปริมาณการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน จะมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ต่างกัน

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG48O0020

ชื่อโครงการ : ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของ
ภาคประชาสังคมและ NGO

ชื่อนักวิจัย : พัทธมน บุญยราศรีย์, นวพรรณ สังเวียนวงศ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

E-mail Address : phathamon@cru.in.th , koonnainoi@hotmail.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 กรกฎาคม 2548 – 30 มิถุนายน 2549

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคมและ NGO ในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ องค์กรภาคประชาสังคมและ NGO จำนวน 400 กลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ศักยภาพ บทบาท และความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ภาคประชาสังคมและ NGO มีศักยภาพในการวางแผนจัดการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง ทั้งด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ และด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุต่างกัน จะมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งด้านการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ต่างกัน ขณะที่กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความรู้ความเข้าใจด้านการวางแผนการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ เฉพาะด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่

ต่างกัน นอกจากนี้ กลุ่มที่มีประเภทขององค์กรต่างกัน จะมีจะมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน

2. ภาคประชาสังคมและ NGO มีบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ทั้งด้านบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน จะมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายและการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน ขณะที่กลุ่มที่มีประเภทองค์กรต่างกัน จะมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน

3. ภาคประชาสังคมและ NGO มีความต้องการในการวางแผนและพัฒนาไกการจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ทั้งด้านความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว การเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุม แสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน และร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประเภทขององค์กร ปริมาณการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน จะมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน

คำหลัก : ศักยภาพ บทบาท ความต้องการในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว

Abstract

Project code : RDG48O0020

Project Title : The potentials and tourism managerial planning demands of social sector and NGO of Chiangrai province

Investigators : Boonyarasai P., Sangwianwong N.
Chiangrai Rajabhat University

E-mail Address : phathamon@cru.in.th , koonnainoi@hotmail.com

Project Duration : July,1 2005 – June, 30 2006

The objective of the study was to determine potentials and tourism managerial planning demands of social sector and NGO of Chiangrai province. The four hundred respondents were involved in data collection. The simple randomization was used. This study was acquired quantitative research methods. The data was gathering by field survey. The information obtained in a questionnaire was demographic characteristic, potentials, role and tourism managerial planning demand. The Likert Scale was employed. The quantitative data was analysed in terms of mean, percentage and standard deviation. The One-way ANOVA was used for hypothesis testing.

The findings were as follows:

1. The social sector and NGO of Chiangrai province had the potential of tourism management in the moderate level in terms of planning and management, the Chiangrai tourism, and the planning and tourism management of Chiangrai province.

Who had different in ages would also have difference in planning and management, the Chiangrai tourism, and the planning and tourism management of Chiangrai province. While, who had different in educations would have difference in the Chiangrai tourism, and the planning and tourism management of Chiangrai province.

2. The social sector and NGO of Chiangrai province had the role of tourism management in the moderate level in terms of the role of Chiangrai tourism and the participation of planning and tourism management of Chiangrai province.

Who had different in ages and educations would also have difference in the role of Chiangrai tourism and the participation of planning and tourism management of Chiangrai province. . While, who had different in organizational roles would also have difference in the role of Chiangrai tourism.

3. The needs of social sector and NGO in planning and tourism management of Chiangrai province were in the high level in terms of and the participation of planning and tourism management, seminar, tourism planning, and the organising of tourism activities.

Who had different in ages, educations, organizational roles, and the level of tourist servings would also have difference in the participation of planning and tourism management of Chiangrai province.

Keywords : potentials, role, tourism managerial planning demands

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
สารบัญตาราง	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
คำถามการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	2
กรอบแนวคิดของการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ	4
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
แนวทางในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ศัพทภาพ	5
บทบาท	6
การวางแผน	6
การจัดการ	7
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	13

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รูปแบบการวิจัย	13
ประชากร	13
กลุ่มตัวอย่าง	14
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	15
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	15
การจัดทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	15
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	16
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	16
ตอนที่ 2 ศักยภาพในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว	19
ตอนที่ 3: บทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว	34
ตอนที่ 4: ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว	41
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	50
สรุปผลการวิจัย	51
อภิปรายผล	52
ข้อเสนอแนะ	53
บรรณานุกรม	54
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก บทความการวิจัย	57
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแบบสอบถาม	68
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	70

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดของการศึกษา	3

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	14
4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	16
4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	17
4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	17
4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทขององค์กร ...	18
4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ใน องค์กร	18
4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการมาใช้บริการของ นักท่องเที่ยว	19
4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการได้รับข่าวสารด้าน การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย	19
4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความถี่ของการได้รับ ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย	20
4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามแหล่งข้อมูลด้านการ ท่องเที่ยว	20
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	21
4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับอายุ	21
4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับระดับ การศึกษา	22
4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเภทของ องค์กร	23
4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการมาใช้ บริการของนักท่องเที่ยวที่องค์กร	24
4.15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุต่างกัน	25

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายด้านการวางแผนและการจัดการของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันด้วยวิธีของ Scheffe	26
4.17 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันด้วยวิธีของ Scheffe	27
4.18 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายด้านการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันด้วยวิธีของ Scheffe	27
4.19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายของผู้ตอบแบบสอบถามที่ระดับการศึกษาต่างกัน	28
4.20 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกันด้วยวิธีของ Scheffe	29
4.21 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกันด้วยวิธีของ Scheffe	30
4.22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่องค์กรที่ต่างกัน	31
4.23 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายด้านการวางแผนและจัดการของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่องค์กรต่างกันด้วยวิธีของ Scheffe	32

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.24 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่องค์กรต่างกันด้วยวิธีของ Scheffe	33
4.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่	34
4.26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุต่างกัน	34
4.27 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันด้วยวิธีของ Scheffe	35
4.28 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันด้วยวิธีของ Scheffe	36
4.29 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	36
4.30 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกันด้วยวิธีของ Scheffe	37
4.31 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกันด้วยวิธีของ Scheffe	38
4.32 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่องค์กรที่ต่างกัน	39

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.33 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงใหม่ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่ องค์กรต่างกันด้วยวิธีของ Scheffe	40
4.34 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความต้องการมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว	41
4.35 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะของการมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว	41
4.36 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว กับอายุ	42
4.37 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงใหม่กับระดับการศึกษา	43
4.38 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงใหม่กับประเภทขององค์กร.....	44
4.39 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงใหม่กับบริการของนักท่องเที่ยวที่องค์กร.....	45

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการนำรายได้เข้าสู่ประเทศ และยังมีแนวโน้มในการขยายตัวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังเป็นนโยบายที่ถูกระบุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตลอดมาจนถึงปัจจุบัน มาตรการของทางรัฐบาลถูกนำเสนอออกมาในรูปแบบของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับภาค จังหวัด และเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น การดำเนินการตามแผนการที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางกายภาพ ความสะดวกสบาย และเศรษฐกิจเป็นหลัก เป็นผลให้เกิดรายได้อย่างมหาศาลเข้าสู่ประเทศ ในขณะที่สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติถูกใช้อย่างสิ้นเปลืองและค่อย ๆ ถูกทำลายตามลำดับ ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวได้รับผลกระทบในการดำรงชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องแหล่งทำมาหากิน การขาดแคลนสาธารณูปโภค สาธารณูปการ รวมทั้งมิติทางสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ทั้งนี้เนื่องจากที่ผ่านมากลุ่มหน่วยงานวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ได้ใช้มิติทางเศรษฐกิจและนโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก ขาดการมีส่วนร่วมและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและองค์กรในท้องถิ่น

ในส่วนของจังหวัดเชียงรายเองที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอันดับต้น ๆ ของประเทศ นอกจากจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมแล้ว จังหวัดเชียงรายยังเป็นจังหวัดชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศในกลุ่มภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) ได้แก่ ประเทศเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อีกทั้งยังมีเส้นทางคมนาคมสู่ประเทศจีนตอนใต้ได้อีกด้วยความได้เปรียบในเชิงยุทธศาสตร์ที่ตั้งของจังหวัดเชียงรายดังที่ได้กล่าวมา ทำให้จังหวัดเชียงรายได้ถูกพัฒนาในเชิงเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงรายจะสามารถพัฒนาทั้งสองมิตินี้ให้ประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยทั้งทางด้านศักยภาพทางเศรษฐกิจ และทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้ศักยภาพและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเองก็จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาในทั้งสองมิติข้างต้น

นอกเหนือจากการศึกษาศักยภาพและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและการศึกษาถึงศักยภาพและความต้องการขององค์กรทั้งในรูปแบบของกลุ่มองค์กรภาครัฐ (อปท.) กลุ่มองค์กรภาคธุรกิจ และกลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมและ NGO ก็จะสามารถทราบถึงศักยภาพและความต้องการต่อการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวโดย

ภาพรวมของจังหวัดเชียงรายอีกด้วย ดังนั้นการวิจัยนี้ จึงจะศึกษาเฉพาะถึงศักยภาพและความต้องการขององค์กรภาคประชาสังคมและ NGO เพื่อให้ผลของการศึกษานี้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่ให้ผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพของภาคีต่าง ๆ ในภาคประชาสังคมและ NGO ในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

1.2.2 เพื่อศึกษาบทบาทของภาคีต่างๆ ในภาคประชาสังคมและ NGO ในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

1.2.3 เพื่อศึกษาความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวของภาคีต่างๆ ในภาคประชาสังคมในจังหวัดเชียงราย

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 ภาคประชาสังคมและ NGO มีศักยภาพในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวหรือไม่

1.3.2 ภาคประชาสังคมและ NGO มีบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวหรือไม่

1.3.3 ภาคประชาสังคมและ NGO มีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวหรือไม่

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงศักยภาพขององค์กรภาคประชาสังคมและ NGO และความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวหรือไม่

1.4.1 ตัวแปรในการวิจัย

1.4.1.1 ตัวแปรอิสระ คือ องค์กรภาคประชาสังคม และ NGO อาทิ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสินค้า OTOP กลุ่มศิลปินพื้นบ้าน กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ และ NGO

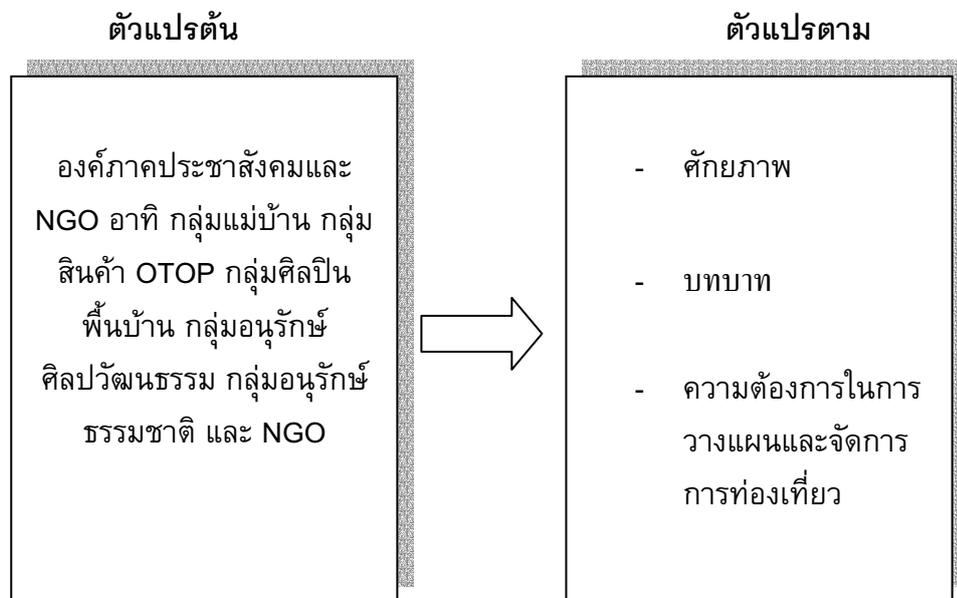
1.4.1.2 ตัวแปรตาม คือ ศักยภาพ บทบาท และความต้องการในการจัดการการ
ท่องเที่ยว

1.4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1 ประชากร คือ กลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
กับการท่องเที่ยว ของจังหวัดเชียงรายทั้งหมด

1.4.2.2 กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มองค์กรภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีส่วน
เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ของจังหวัดเชียงราย จำนวน 400 ตัวอย่าง

1.5 กรอบแนวคิดของการศึกษา

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการศึกษา

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์กรภาคประชาสังคมและ NGO หมายถึง คณะบุคคลภาคประชาชนมีส่วนร่วม
เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเขตต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงราย อาทิ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสินค้า OTOP
กลุ่มศิลปินพื้นบ้าน กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและ NGO

ศักยภาพในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถหรือ
คุณสมบัติในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวขององค์กรภาคประชาสังคม และ NGO ในด้านของ

1. การรับข้อมูล ข่าวสาร ด้านการวางแผนและจัดการ การท่องเที่ยว
2. ความรู้ความเข้าใจ ด้านการวางแผนและจัดการ การท่องเที่ยว
3. ความตระหนักในการมีส่วนร่วม ในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว
4. ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว

ความต้องการในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว ขององค์กรภาคประชาสังคม และ NGO

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1.7.1 เป็นองค์ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่เฉพาะจังหวัด เชียงราย

1.7.2 เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างธนาคารข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว

1.7.3 ภาคประชาสังคม และ NGO มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

1.7.4 หน่วยงานภาครัฐสามารถวางแผนและจัดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และอาจนำมาซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

1.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 จังหวัดเชียงรายได้ข้อมูลทางการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว จากภาคส่วนของภาคประชาสังคมและ NGO เพื่อการจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัด

1.8.2 สกว. ได้ข้อมูลด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวจากภาคส่วนของภาคประชาสังคมและ NGO เพื่อจัดทำธนาคารข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว

1.9 แนวทางในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.9.1 การจัดการประชุมสัมมนา เพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยต่อทุกภาคส่วน อาทิ ภาคประชาสังคมและ NGO ภาคธุรกิจเอกชน ภาครัฐบาล และผู้สนใจทั่วไป

1.9.2 นำผลวิจัยไปเสนอต่อหน่วยงานภาครัฐ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลตัดสินใจด้านยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

1.9.3 นำผลการวิจัยไปศึกษาต่อและทำการวิจัยที่ลุ่มลึกยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ศักยภาพและความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคมและ NGO มีการศึกษาและทบทวนแนวคิด เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. ศักยภาพ
2. บทบาท
3. การวางแผน
4. การจัดการ
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ศักยภาพ

ศักยภาพ มีความหมายที่แตกต่างกันดังนี้

ศักยภาพ (สันติภรณ์ เขมาภิรมย์, 2547) หมายถึง ความรู้ความสามารถในการคิดปฏิบัติ ความสามารถที่จะแก้ปัญหาของกลุ่มเพื่อให้มีสถานะภาพทางสังคม เศรษฐกิจ เพื่อให้การจัดการกลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ศักยภาพ (นภดล กฤษณะวณิช, 2547) หมายถึง ระดับความสามารถในการจัดการขององค์กรชุมชนด้านการเกษตร โดยวัดได้จากความเข้มแข็งของกลุ่ม วัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม การกำหนดกฎระเบียบ สมาชิก คณะกรรมการกลุ่ม กิจกรรมและการระดมทุนภายในกลุ่ม รวมถึงการพัฒนากลุ่มในอนาคต ตลอดจนการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม

ศักยภาพ (ชมนาด ดันติเสวี, 2546) หมายถึง พลังความสามารถของบุคคลหรือองค์กร ทั้งที่มองเห็นได้และซ่อนเร้นอยู่ภายใน ซึ่งสามารถจะนำออกมาใช้เพื่อดำเนินการหรือประกอบกิจการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้เป็นผลสำเร็จ ศักยภาพมีลักษณะไม่ตายตัว แต่อาจจะทำให้มีมากขึ้นหรือแข็งแรงขึ้นจากการพัฒนา จึงถือได้ว่าศักยภาพเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้การพัฒนาการท่องเที่ยวสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ และยังจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาในอนาคตอีกด้วย

ศักยภาพ (นิติธร เทพเทวิน, 2538) หมายถึง ความพร้อมและความสามารถที่จะดำเนินงานได้โดยลำพังรวมทั้งโอกาสและความเป็นไปได้ที่จะผลักดันให้เป็นไปได้ตามที่คาดหวัง

ศักราชภาพ (กนกพร ชัยวรพร, 2538) หมายถึง ความสามารถของบุคคลหรือองค์กรในการ
กระทำการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ภายใต้สภาวะแวดล้อมและ
ขอบเขตที่กำหนด

2.2 บทบาท

การศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายของคำว่า “บทบาท” ไว้ดังนี้

บทบาท (วิชัย ลีสุวรรณ, 2537) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของบุคคลตามนิสัยสิทธิและ
หน้าที่ความรับผิดชอบของสถานภาพ

บทบาท (นพดล กฤษณะวณิช, 2547) หมายถึง ส่วนที่เคลื่อนไหวของสถานภาพ
โดยทั่วไปสมาชิกของสังคมมักแสดงบทบาทตามสถานภาพของแต่ละคนในสังคมที่ตนสังกัดอยู่
เสมอ ซึ่งก็คือพฤติกรรมหรือการประพฤติปฏิบัติของคนที่เป็นเจ้าของสถานภาพพิเศษนั้น หรือ
การประพฤติปฏิบัติตามสถานภาพ

บทบาทต่อการพัฒนาด้านการเกษตร (นพดล กฤษณะวณิช, 2547) หมายถึง การ
ประพฤติ ปฏิบัติตามสถานภาพของตนเองเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาด้านการเกษตร

2.3 การวางแผน

การวางแผน (พะยอม วงศ์สารศรี, 2538) หมายถึง ความพยายามที่เป็นระบบ
เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับอนาคต เพื่อให้องค์กรบรรลุผลที่ปรารถนา

การวางแผน (ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์, 2540) หมายถึง กระบวนการของการใช้ความคิด และ
การตัดสินใจ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะทำแล้วหาขั้นตอนการปฏิบัติและการจัดการ เพื่อให้
บรรลุวัตถุประสงค์หลาย ๆ วิธี แล้วตัดสินใจเลือกขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม

การวางแผน (สัมพันธ์ ภูไพบูลย์, 2540) หมายถึง เป็นการกำหนดเหตุการณ์ในอนาคต
โดยตัดสินใจทางเลือกที่ดีที่สุด พร้อมทั้งกำกับแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

การวางแผน (สมคิด บางโม, 2538) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติ
ไว้ล่วงหน้า โดยการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ และเลือกแนวทางปฏิบัติที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อ
องค์กร

2.4 การจัดการ

การจัดการ (พะยอม วงศ์สารศรี, 2538) หมายถึง กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์กร การตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรควบคู่ไปด้วย องค์กรจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การจัดการ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, ลัทธிகาล ศรีวะระมย์, ชวลิต ประภาวนนท์ และ สุดา สุวรรณภิรมย์, 2539) หมายถึง กระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกัน ซึ่งผู้จัดการต้องเข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร

การจัดการ (สัมพันธ ภูโพนุลย์, 2540) กลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการทำกิจกรรม โดยมีสัมพันธโต้ตอบไปมา ระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกองค์กร

การจัดการ (ระวัง เนตรโพธิ์แก้ว, 2537) หมายถึง กระบวนการที่จะจัดให้บุคคลกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมาย การจัดการเป็นการทำงานให้เสร็จโดยอาศัยผู้อื่น

การจัดการ (สมคิด บางโม, 2538) หมายถึง ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ขององค์กรและนอกองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประกอบศิริ ภักดีพินิจ (2545) ศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนริมกว๊านพะเยา กรณีศึกษาชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ไต อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน 2) เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว และ 3) เพื่อวิเคราะห์หาข้อเสนอแนะแนวทางการจัดทำแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน วัตถุประสงค์แรกมีวิธีการศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างอยู่ 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ หัวหน้าครัวเรือน โดยวิธีสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม และกลุ่มที่สองคือ ผู้ประกอบอาชีพพื้นบ้านในชุมชนบ้านร่องไฮ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกประกอบการสังเกต จากการศึกษาพบว่า ชุมชนมีองค์ประกอบที่เหมาะสมสำหรับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน 2 ด้าน คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจและการเข้าถึง กลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก มีความต้องการในการพัฒนาชุมชนเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในทุกด้าน และต้องการ

มีส่วนร่วมในการวางแผน การร่วมดำเนินกิจกรรม การร่วมลงทุน และการร่วมติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก

คมสัน วาฤทธิ (2545) ศึกษาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา ชุมชนลำน้ำว่า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนลำน้ำว่าในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเพื่อศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรค และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชน วิธีการศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และแบบไม่มีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ โดยจำแนกในแต่ละด้านได้ดังนี้ 1) ศักยภาพในการรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลาง 2) ศักยภาพในการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ เพราะประชาชนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการทำงานที่มีระบบชุมชนหรือกลุ่มองค์กร ทำให้ขาดความรู้ลึกของการมีส่วนร่วมได้เสีย 3) ศักยภาพในการบริการแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากการบริการนักท่องเที่ยวถูกผูกขาดจากกลุ่มนายทุน และ 4) ศักยภาพการจัดสรรผลประโยชน์และรายได้จากการท่องเที่ยวอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากรายได้น้อยและไม่แน่นอน

มธุรส ปราบไฟรี (2543) ศึกษาศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีชุมชนไทยทรงดำ บ้านเขาย้อย ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีผลในการทำให้ชุมชนเกิดศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ชาวไทยทรงดำที่เข้าร่วมในโครงการ “เยี่ยมเรือนเยือนเหย้าชาวไทยทรงดำ” วิธีการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบไม่มีโครงสร้าง การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า ชาวไทยทรงดำมีศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยพบว่าศักยภาพของชุมชนคือ การรวมกลุ่มทำงานของสมาชิกโครงการ ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่สะท้อนถึงความเป็นชุมชนเดียวกัน ความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมชุมชนที่สามารถเกิดการสืบทอดและถ่ายทอด ปัจจัยที่มีผลในการทำให้ชุมชนเกิดศักยภาพประกอบด้วย 1) วัฒนธรรมชุมชนที่มีความเข้มแข็ง 2) การพึ่งตัวเองของชุมชน และ 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ตั้งแต่ระดับของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจนถึงระดับผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก

ดารุณี บุญธรรม (2543) ศึกษาศักยภาพของชุมชนม้งในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาบ้านน้ำคะ ตำบลช้างน้อย อำเภอปาง จังหวัดพะเยา ในมิติทางสังคม เศรษฐกิจ

ทรัพยากรและวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการศึกษาพบว่าชาวไทยภูเขาเผ่าม้งมีวิถีการดำรงชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ ทั้งในด้านการดำรงชีพ ความเชื่อ และการประกอบอาชีพ มีลักษณะการตั้งถิ่นฐานในป่าเขา ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่ดีมีภูมิประเทศสวยงาม นอกจากนี้ยังมีจุดเด่นทางวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างจากสังคมอื่นๆ สิ่งเหล่านี้จึงทำให้ชาวไทยภูเขาเผ่าม้งมีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

พนิตตา สิงห์ครา (2544) ศึกษาศักยภาพของชุมชนบ้านห้วยฮี้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ กรณีบ้านห้วยฮี้ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ และเพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สมาชิกในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้นำอาวุโส ประธาน อบต. เจ้าหน้าที่ อบต. พนักงานบริษัทท่องเที่ยวและชมรมมัคคุเทศก์ และประชาสัมพันธจังหวัด โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ และการสังเกต ผลการศึกษพบว่า ชุมชนมีการแบ่งโครงสร้างขององค์กรและมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันอย่างดี ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถสั่งการและชักชวนให้สมาชิกชุมชนร่วมกันทำงานให้สำเร็จได้ ในเชิงกายภาพ เนื่องจากชุมชนตั้งอยู่บนที่สูง ทำให้ได้เปรียบในแง่ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงความหลากหลายในพันธุ์พืชและสัตว์ ซึ่งเป็นจุดขายที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงสรุปได้ว่า ชุมชนบ้านห้วยฮี้มีศักยภาพหลายประการในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์อย่างสมบูรณ์ได้

นิฐริน ไส้พันธ์ (2544) ศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติภูจองนายอย จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของอุทยานแห่งชาติภูจองนายอยให้การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และศึกษาแนวทางในการพัฒนาอุทยานแห่งชาติภูจองนายอยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถามและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 299 คน ผลการศึกษสรุปได้ว่า อุทยานแห่งชาติภูจองนายอยมีศักยภาพด้านพื้นที่ธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศและด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสูงเหมาะสมต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งแวดล้อมศึกษามีศักยภาพปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวมีศักยภาพต่ำ

จรงค์ อินทยนต์ (2545) ศึกษาการมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวในด้านการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การแบ่งปันผลประโยชน์เกิดจากการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวในด้านการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การแบ่งปันผลประโยชน์เกิดจากการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง เพศ อายุ และระดับการศึกษามีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว แต่อาชีพไม่มีผลต่อความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว

นภัค วัฒนคุณ (2545) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว กรณีศึกษาเวียงท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และมาตรฐานการท่องเที่ยวที่ได้วางไว้แล้ว โดยเฉพาะต้องการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือด้านแรงงานในการพัฒนา แต่ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาวางแผน และกำหนดกฎเกณฑ์หรือมาตรการที่ใช้สำหรับการท่องเที่ยว ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับผลประโยชน์เงินทองของหมู่บ้าน ไม่ต้องการร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน และไม่ต้องการประเมินผล และหาแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยว

ศิริพันธุ์ ไพโรจน์รัตน์ (2543) ศึกษาเรื่องความพร้อมของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงราย โดยศึกษาความพร้อมของผู้นำ อบต. ในการบริหารจัดการด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินงาน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และศึกษาระดับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้นำ อบต. กลุ่มตัวอย่างคือ สมาชิก อบต. และประชาชน จำนวนรวม 233 คน ใน 3 ตำบล ในจังหวัดเชียงราย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำ อบต. มีความพร้อมด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินงาน ในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้นำ อบต. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้นำ อบต. มีความรู้ความสามารถประสบการณ์น้อยด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อภิวัฒน์ วีระวาสน์ (2543) ศึกษาความเป็นมาของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวกรณีถ้าเมืองออน ของคณะกรรมการหมู่บ้าน บ้านสหกรณ์ 2 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านสหกรณ์ กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ จากอดีตถึงปัจจุบัน ศึกษาบทบาท ศักยภาพ ความพร้อมของคณะกรรมการหมู่บ้าน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น และหาแนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ปัจจุบัน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในด้านการประชาสัมพันธ์ ยังอยู่ในระดับต่ำ คณะกรรมการมีบทบาทในการสำรวจ ค้นหา และก่อสร้างทรัพยากรการท่องเที่ยว และมีบทบาทในการบริหารและจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยมีการเปลี่ยนการจัดเก็บผลประโยชน์รายได้จากการส่งรายได้ให้เป็นของอำเภอมาเป็นรายได้ของท้องถิ่นเอง มีการกระจายรายได้ไปส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมเพื่อชุมชน มีการจัดบุคลากรรับผิดชอบด้านต่าง ๆ ในบริเวณรอบ ๆ ถ้า และมากรบริการแก่นักท่องเที่ยว และมีบทบาทในการวางแผนปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

กฤษดา ยะการ (2543) ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนตำบลแม่ทราย อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ และเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระหว่างประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนตำบลแม่ทราย มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับมาก ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่คาดว่าจะได้รับผลประโยชน์จากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน

ทับทิม สุวรรณประภา (2541) ศึกษาความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านถ้า อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้าเชียงดาว ในประเด็นความคิดเห็นของประชาชนต่อสภาพของแหล่งท่องเที่ยวถ้าเชียงดาว ความคาดหวังของประชาชนต่อสภาพแหล่งท่องเที่ยวถ้าเชียงดาว และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้าเชียงดาว ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนหมู่บ้านถ้า มีความต้องการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้า

เชียงใหม่อยู่ในระดับสูง ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลด้านแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ความตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว และการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเป็นและไม่เป็นสมาชิกองค์ทางสังคม มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพและภูมิลำเนา มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปิยพร ทาวีกุล (2541) ศึกษาถึงความต้องการ และรูปแบบในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการให้วัดไหล่หินเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการวัดให้เป็แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความถนัดของชาวบ้าน และขนาดของงานว่าทางวัดต้องการให้ชาวบ้านเข้าไปช่วยเหลือมากหรือน้อย รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้มุ่งประเด็นเป็น 5 ด้าน คือ การพัฒนาเส้นทาง ร้านค้าและของที่ระลึก ประชาสัมพันธ์ ความปลอดภัย และการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า รายงานการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับศักยภาพของชุมชน กลุ่มประชาสังคม หรือองค์กร ในการจัดการท่องเที่ยว มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการหรือพัฒนาการท่องเที่ยว แต่ยังไม่มียุ้ใดศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพและความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคมและ NGO ของจังหวัดเชียงราย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาศักยภาพและความต้องการในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคม และ NGO ของจังหวัดเชียงราย โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษาโดยสรุปดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากร
3. กลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาเรื่องศักยภาพและความต้องการในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคม และ NGO ของจังหวัดเชียงราย ได้ใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixing methodologies) ทั้งวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative method) และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative method) ผลการวิจัยที่ได้จากวิธีการศึกษาดังกล่าวจะสามารถสรุปเป็นตัวแทนของประชากรได้ (Generalization) มีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือ โดยในขั้นแรกได้ทำการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อนำผลที่ได้มาทำการพัฒนาแบบสอบถาม หลังจากได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ได้ทำการส่งแบบสอบถามไปยัง องค์ภาคประชาสังคมและ NGO อาทิ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสินค้า OTOP กลุ่มศิลปินพื้นบ้าน กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ และ NGO ทั่วทั้งจังหวัดเชียงราย

3.2 ประชากร

ประชากร ได้แก่ กลุ่มประชาสังคมและ NGO ในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงราย ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสินค้า OTOP กลุ่มศิลปินพื้นบ้าน กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ และ NGO ทั่วทั้งจังหวัดเชียงราย

3.3 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มประชาสังคมและ NGO ในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดเชียงรายตามพื้นที่การท่องเที่ยวใน 16 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ที่มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด ร้อยละ 60 ปานกลาง ร้อยละ 30 และน้อยที่สุด ร้อยละ 10

จากแบบสอบถาม 600 ชุด ได้กระจายส่งในแต่ละอำเภอ ตามพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ศักยภาพในการท่องเที่ยว	อำเภอ	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง (ส่งแบบสอบถาม)	กลุ่มตัวอย่าง (แบบสอบถาม ได้รับคืน)
สูง	เมือง เชียงแสน	60	360	275
	เชียงของ แม่สาย			
ปานกลาง	แม่สรวย พาน	30	180	100
	เวียงป่าเป้า			
	แม่ฟ้าหลวง			
ต่ำ	แม่ลาว พญาเม็งราย	10	60	25
	เวียงแก่น เทิง			
	ป่าแดด เวียงเชียงรุ้ง			
	ขุนตาล			
	กิ่งแม่สลองใน			
	กิ่งดอยหลวง			
รวม	16 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ	100	600	400

เกณฑ์การวัดระดับศักยภาพในการท่องเที่ยว

ในการวิจัยนี้ มีเกณฑ์การวัดระดับศักยภาพในการท่องเที่ยว ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับศักยภาพ
1.00 - 2.33	น้อย
2.34 - 3.66	ปานกลาง
3.67 - 5.00	สูง

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการตอบคำถามวิจัย ได้ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำไปพัฒนาแบบสอบถาม และตรวจสอบผลวิจัย
2. การสนทนากลุ่ม เพื่อนำไปพัฒนาแบบสอบถาม
3. การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม
4. การจัดการประชุมระดมความคิดเห็น

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จัดเก็บทั้งทางไปรษณีย์และการติดต่อโดยตรง จึงสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ 400 ชุด ตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

3.6 การจัดทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามได้นำไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ส่วนการวิเคราะห์ได้ใช้หลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

- ค่าร้อยละ
- ค่าเฉลี่ย
- ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

มีการทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (One-way ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคมและ NGO” ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ศักยภาพในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว และความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอในตารางต่างๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอในตาราง 4.1 ถึง ตาราง 4.6

ตอนที่ 2 : ศักยภาพในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว นำเสนอในตาราง 4.7 ถึง ตาราง 4.24

ตอนที่ 3 : บทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว นำเสนอในตาราง 4.25 ถึง ตาราง 4.33

ตอนที่ 4 : ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว นำเสนอในตาราง 4.34 ถึง ตาราง 4.39

ตอนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	119	29.8
หญิง	281	70.3
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.3 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 29.8

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
20 – 29 ปี	58	14.5
30 – 39 ปี	120	30.0
40 – 49 ปี	180	45.0
50 – 59 ปี	39	9.8
60 ปี ขึ้นไป	3	0.8
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 40 – 49 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.0 และช่วงอายุ 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.5

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	161	40.3
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	158	39.5
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	22	5.5
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	57	14.3
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	2	0.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับการศึกษาประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.3 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 39.5 และปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 14.3

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทขององค์กร

ประเภทองค์กร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มแม่บ้าน	108	27.0
กลุ่มสินค้า OTOP	189	47.3
กลุ่มศิลปินพื้นบ้าน	9	2.3
กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	49	12.3
กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ	27	6.8
NGO	15	3.8
ส่งออกและท่องเที่ยว	2	0.5
Home stay นำเที่ยวชุมชน	1	0.3
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่เป็นกลุ่มสินค้า OTOP มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมาคือ กลุ่มแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 27.0 และกลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 12.3

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ในองค์กร

ตำแหน่งหน้าที่ในองค์กร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หัวหน้าหรือผู้นำ	34	8.5
สมาชิก	366	91.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นสมาชิกในองค์กร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.5 ส่วนหัวหน้าหรือผู้นำในองค์กร คิดเป็นร้อยละ 8.5

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการมาใช้บริการของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวมาใช้บริการกับองค์กร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มี	218	54.5
มีนาน ๆ ครั้ง	124	31.0
มีบ่อยครั้ง	27	6.8
มีเป็นประจำ	31	7.8
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.6 แสดงว่า นักท่องเที่ยวไม่มาใช้บริการกับองค์กรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมา นักท่องเที่ยวมาใช้บริการกับองค์กรนาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.0 และ นักท่องเที่ยวมาใช้บริการกับองค์กรเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 14.3

ตอนที่ 2: ศักยภาพในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

การได้รับข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	161	40.3
เคย	239	59.8
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.7 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเคยได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.8 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 40.3

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความถี่ของการรับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

ความถี่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นาน ๆ ครั้ง	197	82.4
บ่อยครั้ง	42	17.6
รวม	239	100

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจำนวน 239 คน มีผู้ที่เคยได้รับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวมานาน ๆ ครั้ง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.4 ส่วนผู้ได้รับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวบ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.6

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามแหล่งข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

แหล่งข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เอกสาร/แผ่นพับ	131	54.8
ป้ายโฆษณา	81	33.9
นิทรรศการ	17	7.1
การอบรม สัมมนา	200	83.7
หน่วยงานของรัฐ	74	31.0
หนังสือพิมพ์	82	34.3
วิทยุ	70	29.3
โทรทัศน์	54	22.6
อินเทอร์เน็ต	22	5.5

จากตารางที่ 4.9 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ทราบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายจากการอบรม สัมมนา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.7 รองลงมาคือ เอกสาร / แผ่นพับ คิดเป็นร้อยละ 54.8 และหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 34.3

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ความรู้ความเข้าใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านการวางแผนและการจัดการ	3.26	.60	ปานกลาง
ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	3.11	.90	ปานกลาง
ด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	3.03	.95	ปานกลาง
รวม	3.13	.76	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายระดับปานกลางในเรื่อง ด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวกับอายุ

อายุ	การได้รับข่าวสาร		รวม
	ไม่เคย	เคย	
20-29 ปี	8	50	58
	13.8%	86.2%	100.0%
30-39 ปี	44	76	120
	36.7%	63.3%	100.0%
40-49 ปี	75	105	180
	41.7%	58.3%	100.0%
50-59 ปี	31	8	39
	79.5%	20.5%	100.0%
60 ปีขึ้นไป	3	-	3
	100.0%	-	100.0%
รวม	161	239	400
	40.3%	59.8%	100.0%

$P = 0.00$

จากการวิเคราะห์ Chi-square test ค่า Significance ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.00 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ซึ่งเท่ากับ 0.05 เท่ากับอายุไม่เป็นอิสระกับการได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า อายุที่แตกต่างกันมีการได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จะไม่เคยได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวกับระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การได้รับข่าวสาร		รวม
	ไม่เคย	เคย	
ประถมศึกษา	102	59	161
	63.4%	36.6%	100.0%
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	43	115	158
	27.2%	72.8%	100.0%
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	8	14	22
	36.4%	63.6%	100.0%
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	8	49	57
	14.0%	86.0%	100.0%
ปริญญาโทหรือสูงกว่า		2	2
		100.0%	100.0%
รวม	161	239	400
	40.3%	59.8%	100.0%

$P = 0.00$

จากการวิเคราะห์ Chi-square test ค่า Significance ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.00 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ซึ่งเท่ากับ 0.05 เท่ากับระดับการศึกษาไม่เป็นอิสระกับการได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีการได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาส่วนใหญ่มักจะไม่เคยได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเภท
ขององค์กร

ประเภทขององค์กร	การได้รับข่าวสาร		รวม
	ไม่เคย	เคย	
กลุ่มแม่บ้าน	55	53	108
	50.9%	49.1%	100.0%
กลุ่มสินค้า OTOP	90	99	189
	47.6%	52.4%	100.0%
กลุ่มศิลปินพื้นบ้าน	7	2	9
	77.8%	22.2%	100.0%
กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	9	40	49
	18.4%	81.6%	100.0%
กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ		27	27
		100.0%	100.0%
กลุ่ม NGO		15	15
		100.0%	100.0%
กลุ่มส่งออก & ท่องเที่ยว		2	2
		100.0%	100.0%
กลุ่ม นำเที่ยวชุมชน		1	1
		100.0%	100.0%
รวม	161	239	400
	40.3%	59.8%	100.0%

$P = 0.00$

จากการวิเคราะห์ Chi-square test ค่า Significance ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.00 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ซึ่งเท่ากับ 0.05 เท่ากับประเภทขององค์กรไม่เป็นอิสระกับการได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า ประเภทขององค์กรที่แตกต่างกันมีการได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มแม่บ้านและกลุ่มศิลปินพื้นบ้านส่วนใหญ่จะไม่เคยได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการมาใช้
บริการของนักท่องเที่ยวที่องค์กร

การมาใช้บริการของ นักท่องเที่ยว	การได้รับข่าวสาร		รวม
	ไม่เคย	เคย	
ไม่มี	112	106	218
	51.4%	48.6%	100.0%
มีนาน ๆ ครั้ง	41	83	124
	33.1%	66.9%	100.0%
มีบ่อยครั้ง	4	23	27
	14.8%	85.2%	100.0%
มีเป็นประจำ	4	27	31
	12.9%	87.1%	100.0%
รวม	161	239	400
	40.3%	59.8%	100.0%

$P = 0.00$

จากการวิเคราะห์ Chi-square test ค่า Significance ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.00 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ซึ่งเท่ากับ 0.05 เท่ากับ การมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่องค์กรไม่เป็นอิสระกับการได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า ปริมาณการมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีการได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่มีการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่องค์กรส่วนใหญ่จะไม่เคยได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS .	df .	MS .	F .	Sig. .
ด้านการวางแผนและการจัดการ					
ระหว่างกลุ่ม	13.650	3	4.550	15.11**	0.000
ภายในกลุ่ม	70.743	235	.301		
รวม	84.393	238			
ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
ระหว่างกลุ่ม	52.360	3	17.453	29.54**	0.000
ภายในกลุ่ม	138.811	235	.591		
รวม	191.172	238			
ด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
ระหว่างกลุ่ม	64.234	3	21.411	33.86**	0.000
ภายในกลุ่ม	148.561	235	.632		
รวม	212.795	238			

จากตารางที่ 4.15 พบว่า

ด้านการวางแผนและการจัดการ

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและการจัดการที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของ

จังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ตารางที่ 4.16 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและการจัดการของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน ด้วยวิธีของ Scheffe

ระดับอายุ	\bar{X} .	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี
20-29 ปี	3.06	-		-.47*	
30-39 ปี	3.05	-	-	-.48*	
40-49 ปี	3.53	-	-	-	
50-59 ปี	3.00	-	-	-	-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.16 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 40-49 ปี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและจัดการที่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 20-29 ปี และอายุ 30-39 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน ด้วยวิธีของ Scheffe

ระดับอายุ	\bar{X} .	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี
20-29 ปี	3.06	-		-40*	-2.06*
30-39 ปี	2.88	-	-	-58*	-1.88*
40-49 ปี	3.46	-	-	-	-2.46*
50-59 ปี	1.00	-	-	-	-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.17 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ที่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 39 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.18 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน ด้วยวิธีของ Scheffe

ระดับอายุ	\bar{X} .	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี
20-29 ปี	3.06	-		-40*	-2.06*
30-39 ปี	2.63	-43*	-	-83*	-1.63*
40-49 ปี	3.46			-	-2.46*
50-59 ปี	1.00				-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.18 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่รายด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ที่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 39 ปีลงมา

ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 30-39 ปี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 20-29 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่ระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS .	df .	MS .	F .	Sig. .
ด้านการวางแผนและการจัดการ					
ระหว่างกลุ่ม	.842	4	.211	.590	.670
ภายในกลุ่ม	83.551	234	.357		
รวม	84.393	238			
ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
ระหว่างกลุ่ม	26.220	4	6.555	9.299**	.000
ภายในกลุ่ม	164.952	234	.705		
รวม	191.172	238			
ด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
ระหว่างกลุ่ม	17.857	4	4.464	5.359**	.000
ภายในกลุ่ม	194.937	234	.833		
รวม	212.795	238			

จากตารางที่ 4.19 พบว่า

ด้านการวางแผนและการจัดการ

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและการจัดการที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.670

ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ตารางที่ 4.20 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้วยวิธีของ Scheffe

ระดับการศึกษา	\bar{X} .	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญา ตรี	ปริญญา โทสูงกว่า
ประถมศึกษา	2.56	-				
มัธยมศึกษา	3.21	-65*	-			
อนุปริญญา	3.36	-80*		-		
ปริญญาตรี	3.47	-91*			-	
ปริญญาโทสูง กว่า	3.00					-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.20 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกับ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.21 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้วยวิธีของ Scheffe

ระดับการศึกษา	\bar{X} .	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญา ตรี	ปริญญา โทสูงกว่า
ประถมศึกษา	2.56	-				
มัธยมศึกษา	3.15	-.59*	-			
อนุปริญญา	3.21			-		
ปริญญาตรี	3.27	-.71*			-	
ปริญญาโทสูง กว่า	3.00					-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.21 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่องค์กรที่ต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS .	df .	MS .	F .	Sig. .
ด้านการวางแผนและการจัดการ					
ระหว่างกลุ่ม	17.712	6	2.952	10.271**	0.000
ภายในกลุ่ม	66.681	232	.287		
รวม	84.393	238			
ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
ระหว่างกลุ่ม	17.151	6	2.859	3.811	0.100
ภายในกลุ่ม	174.020	232	.750		
รวม	191.172	238			
ด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
ระหว่างกลุ่ม	30.445	6	5.074	6.456**	0.000
ภายในกลุ่ม	182.350	232	.786		
รวม	212.795	238			

จากตารางที่ 4.22 พบว่า

ด้านการวางแผนและการจัดการ

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่องค์กรที่ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและการจัดการที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่องค์กรที่ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.100

ด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่องค์กรที่ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ตารางที่ 4.23 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและการจัดการของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่องค์กรที่ต่างกันด้วยวิธีของ Scheffe

ประเภทองค์กร	\bar{X} .	กลุ่มแม่บ้าน	สินค้า OTOP	ศิลปินพื้นบ้าน	อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	อนุรักษ์ธรรมชาติ	NGO	อื่น ๆ
กลุ่มแม่บ้าน	3.13	-						
กลุ่มสินค้า OTOP	3.55	-.41*	-		-.62*		-.81*	
กลุ่มศิลปินพื้นบ้าน	3.50			-				
กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	2.93				-			
กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ	3.26					-		
NGO	2.73						-	
อื่น ๆ	3.33							-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.23 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่กลุ่มสินค้า OTOP มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและจัดการที่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และกลุ่ม NGO อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.24 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่องค์กรที่ต่างกัน ด้วยวิธีของ Scheffe

ประเภทองค์กร	\bar{X} .	กลุ่มแม่บ้าน	สินค้า OTOP	ศิลปินพื้นบ้าน	อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	อนุรักษ์ธรรมชาติ	NGO	อื่น ๆ
กลุ่มแม่บ้าน	2.87	-						
กลุ่มสินค้า OTOP	3.38		-			-0.79*	-1.18	
กลุ่มศิลปินพื้นบ้าน	3.50			-				
กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	2.93				-			
กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ	2.59					-		
NGO	2.20						-	
อื่น ๆ	3.33							-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.24 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่กลุ่มสินค้า OTOP มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและกลุ่ม NGO อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 : บทบาทในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทต่อการท่องเที่ยวของ
จังหวัดเชียงราย

บทบาท	\bar{X} .	S.D. .	ระดับ
การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	3.10	1.05	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	3.19	.93	ปานกลาง
รวม	3.15	.96	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.25 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายระดับปานกลางในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของบทบาทต่อการท่องเที่ยวของ
จังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS .	df .	MS .	F .	Sig. .
การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
ระหว่างกลุ่ม	83.006	3	27.669	36.410**	0.000
ภายในกลุ่ม	178.584	235	.760		
รวม	261.590	238			
การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
ระหว่างกลุ่ม	68.430	3	22.810	39.208**	0.000
ภายในกลุ่ม	136.716	235	.582		
รวม	205.146	238			

จากตารางที่ 4.26 พบว่า

การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวยของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวยของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวยของจังหวัดเชียงรายด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ตารางที่ 4.27 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวยของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวยของจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน ด้วยวิธีของ Scheffe

ระดับอายุ	\bar{X} .	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี
20-29 ปี	3.28	-	-.73*		-2.28*
30-39 ปี	2.55		-		-1.55*
40-49 ปี	3.57		-1.02*	-	-2.57*
50-59 ปี	1.00				-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.27 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวยของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวยของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามทุกช่วงอายุ

ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 30-39 ปีขึ้นไป มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวยของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวยของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุ 20-29 ปี และ 40-49 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.28 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงรายด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของ จังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน ด้วยวิธีของ Scheffe

ระดับอายุ	\bar{X} .	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี
20-29 ปี	3.06	-		-.59*	-2.06*
30-39 ปี	2.88		-	-.77*	-1.88*
40-49 ปี	3.65			-	-2.65*
50-59 ปี	1.00				-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.28 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงรายด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามทุกช่วงอายุ

ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 40-49 ปีขึ้นไป มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงรายด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุ 20-29 ปี และ 30-39 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.29 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของบทบาทต่อการท่องเที่ยวของ จังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่ระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS .	df .	MS .	F .	Sig. .
การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
ระหว่างกลุ่ม	15.992	4	3.998	3.809**	.005
ภายในกลุ่ม	245.597	234	1.050		
รวม	261.590	238			
การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
ระหว่างกลุ่ม	23.102	4	5.775	7.424**	.000
ภายในกลุ่ม	182.044	234	.778		
รวม	205.146	238			

จากตารางที่ 4.29 พบว่า

การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005

การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ตารางที่ 4.30 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้วยวิธีของ Scheffe

ระดับการศึกษา	\bar{X} .	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญา ตรี	ปริญญา โทสูงกว่า
ประถมศึกษา	2.69	-			-67*	
มัธยมศึกษา	3.15		-			
อนุปริญญา	3.36			-		
ปริญญาตรี	3.37				-	
ปริญญาโทสูง กว่า	4.00					-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.30 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกับผู้ตอบที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.31 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ด้วยวิธีของ Scheffe

ระดับการศึกษา	\bar{X} .	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญา ตรี	ปริญญา โทสูงกว่า
ประถมศึกษา	2.68	-	-.61*		-85.*	
มัธยมศึกษา	3.29		-			
อนุปริญญา	3.43			-		
ปริญญาตรี	3.53				-	
ปริญญาโทสูง กว่า	3.00					-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.31 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.32 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของบทบาทต่อการท่องเที่ยวของ
จังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่องค์กรที่ต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS .	df .	MS .	F .	Sig. .
การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
ระหว่างกลุ่ม	42.819	6	7.137	7.568**	.000
ภายในกลุ่ม	218.771	232	.943		
รวม	261.590	238			
การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
ระหว่างกลุ่ม	15.045	6	2.507	3.060	.070
ภายในกลุ่ม	190.102	232	.819		
รวม	205.146	238			

จากตารางที่ 4.32 พบว่า

การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่องค์กรต่างกัน มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติ F-test พบว่า ค่าระดับนัยสำคัญจากการทดสอบ (Sig.) มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ ($\alpha = 0.05$) สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่องค์กรต่างกัน มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.070

ตารางที่ 4.33 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ของมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัด
เชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายของผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่
องค์กรต่างกัน ด้วยวิธีของ Scheffe

ประเภทองค์กร	\bar{X}	กลุ่ม แม่บ้าน	สินค้า OTOP	ศิลปิน พื้นบ้าน	อนุรักษ์ ศิลปวัฒน นธรรม	อนุรักษ์ ธรรมชาติ	NGO	อื่น ๆ
กลุ่มแม่บ้าน	2.85	-	-0.69*					
กลุ่มสินค้า OTOP	3.54		-					
กลุ่มศิลปิน พื้นบ้าน	3.00			-				
กลุ่มอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม	2.95				-			
กลุ่มอนุรักษ์ ธรรมชาติ	2.59		-0.64*			-		
NGO	2.27		-1.27*				-	
อื่น ๆ	4.00							-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.33 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่กลุ่มสินค้า OTOp มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่แตกต่างกับผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ และกลุ่ม NGO อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 4 : ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.34 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ต้องการมีส่วนร่วม	31	7.8
ต้องการมีส่วนร่วม	369	92.3
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.34 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.3 ส่วนผู้ที่ไม่ต้องการมีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 7.8

ตารางที่ 4.35 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามลักษณะของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว

ลักษณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูล	210	56.9
ร่วมแสดงความคิดเห็น	164	44.4
ร่วมวางแผน	149	40.4
ร่วมประสานงาน	114	30.9
ร่วมกิจกรรม	151	40.9
ร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว	174	44.2

จากตารางที่ 4.35 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีตามความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวในลักษณะร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.9 รองลงมาคือ ร่วมแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 44.4 และร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 44.2

ตารางที่ 4.36 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว
ในจังหวัดเชียงใหม่กับอายุ

อายุ	ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน		รวม
	ไม่ต้องการ	ต้องการ	
20-29 ปี		58	58
		100.0%	100.0%
30-39 ปี		120	120
		100.0%	100.0%
40-49 ปี	31	149	180
	17.2%	82.8%	100.0%
50-59 ปี		39	39
		100.0%	100.0%
60 ปีขึ้นไป		3	3
		100.0%	100.0%
รวม	31	369	400
	7.8%	92.3%	100.0%

$P = 0.00$

จากการวิเคราะห์ Chi-square test ค่า Significance ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.00 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ซึ่งเท่ากับ 0.05 เท่ากับอายุไม่เป็นอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า อายุที่แตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 40-49 ปีซึ่งมีเพียงร้อยละ 17.2 เท่านั้นที่ไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.37 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว
ในจังหวัดเชียงรายกับระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน		รวม
	ไม่ต้องการ	ต้องการ	
ประถมศึกษา	31	130	161
	19.3%	80.7%	100.0%
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า		158	158
		100.0%	100.0%
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า		22	22
		100.0%	100.0%
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า		57	57
		100.0%	100.0%
ปริญญาโทหรือสูงกว่า		2	2
		100.0%	100.0%
รวม	31	369	400
	7.8%	92.3%	100.0%

$P = 0.00$

จากการวิเคราะห์ Chi-square test ค่า Significance ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.00 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ซึ่งเท่ากับ 0.05 เท่ากับระดับการศึกษาไม่เป็นอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว

สรุปได้ว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ซึ่งมีเพียงร้อยละ 19.3 เท่านั้นที่ไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.38 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวใน
จังหวัดเชียงรายกับประเภทขององค์กร

ประเภทขององค์กร	ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน		รวม
	ไม่ต้องการ	ต้องการ	
กลุ่มแม่บ้าน		108	108
		100.0%	100.0%
กลุ่มสินค้า OTOP	31	158	189
	16.4%	83.6%	100.0%
กลุ่มศิลปินพื้นบ้าน		9	9
		100.0%	100.0%
กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม		49	49
		100.0%	100.0%
กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ		27	27
		100.0%	100.0%
กลุ่ม NGO		15	15
		100.0%	100.0%
กลุ่มส่งออก & ท่องเที่ยว		2	2
		100.0%	100.0%
กลุ่ม นำเที่ยวชุมชน		1	1
		100.0%	100.0%
รวม	31	369	400
	7.8%	92.3%	100.0%

$P = 0.00$

จากการวิเคราะห์ Chi-square test ค่า Significance ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.00 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ซึ่งเท่ากับ 0.05 เท่ากับประเภทขององค์กรไม่เป็นอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า ประเภทขององค์กรที่แตกต่างกันความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มสินค้า OTOP ซึ่งมีเพียงร้อยละ 16.4 เท่านั้นที่ไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.39 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวใน
จังหวัดเชียงใหม่กับบริการของนักท่องเที่ยวที่องค์กร

การมาใช้บริการของ นักท่องเที่ยว	ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน		รวม
	ไม่ต้องการ	ต้องการ	
ไม่มี	31	187	218
	14.2%	85.8%	100.0%
มีนาน ๆ ครั้ง		124	124
		100.0%	100.0%
มีบ่อยครั้ง		27	27
		100.0%	100.0%
มีเป็นประจำ		31	31
		100.0%	100.0%
รวม	31	369	400
	7.8%	92.3%	100.0%

$P = 0.00$

จากการวิเคราะห์ Chi-square test ค่า Significance ที่คำนวณได้เท่ากับ 0.00 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ซึ่งเท่ากับ 0.05 เท่ากับ การมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่องค์กรไม่เป็นอิสระกับความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า การมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่องค์กรที่แตกต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่มีการมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่องค์กรส่วนหนึ่งไม่มีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว

ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ร้อยละ 70.3 เพศหญิงร้อยละ 48.44 โดยพบว่า มีช่วงอายุ 40 – 49 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.0 ซึ่งมีระดับการศึกษาประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.3

ในเรื่องของกลุ่มประชาสังคมและNGO ในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดเชียงรายพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มสินค้า OTOP คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมาคือ กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โดยเป็นสมาชิกในองค์กรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.5 ส่วนหัวหน้าหรือผู้นำในองค์กร คิดเป็นร้อยละ 8.5

ในเรื่องของการให้บริการของนักท่องเที่ยวพบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวไม่มาใช้บริการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมา นักท่องเที่ยวมาใช้บริการนาน ๆ ครั้ง และนักท่องเที่ยวมาใช้บริการเป็นประจำ ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่องค์กรได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 59.8 โดยส่วนมากจะได้รับข้อมูลด้านการท่องเที่ยว นาน ๆ ครั้ง ซึ่งได้ทราบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายจากการอบรม สัมมนา มากที่สุด

ในเรื่องการมีส่วนร่วมขององค์กรอิสระพบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว โดยต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว ในลักษณะร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูลมากที่สุด รองลงมาคือร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

กลุ่มประชาสังคมและNGO ในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดเชียงรายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง โดยพบว่า มีความรู้ด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง

2. บทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

กลุ่มประชาสังคมและNGO ในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดเชียงรายมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง โดยพบว่า มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายและการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง

3. การหาความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับความรู้และบทบาทต่อการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย

3.1 ความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับการได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจากการ
ทดสอบหาความสัมพันธ์พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันกับการได้รับข่าวสารด้าน
การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันกับการได้รับ
ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

กลุ่มตัวอย่างที่มีประเภทขององค์กรที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันกับการ
ได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

กลุ่มตัวอย่างที่มีปริมาณการมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความ
แตกต่างกันกับการได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.00

3.2 ความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของ
จังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและการจัดการ จากการทดสอบหาความสัมพันธ์พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
ของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและการจัดการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.00

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ
ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและการจัดการไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.67

กลุ่มตัวอย่างที่มีประเภทขององค์กรที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายด้านการวางแผนและการจัดการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.00

3.3 ความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของ
จังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย จากการทดสอบหาความสัมพันธ์พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
ของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.00

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงรายด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงรายที่ แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของ จังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงรายที่แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

กลุ่มตัวอย่างที่มีประเภทขององค์กรที่แตกต่างกัน มีบทบาทต่อการท่องเที่ยว ของจังหวัดเชียงรายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงรายที่ไม่แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.07

3.7 ความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้าน การท่องเที่ยว จากการทดสอบหาความสัมพันธ์พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมใน การวางแผนด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

กลุ่มตัวอย่างที่มีประเภทขององค์กรที่แตกต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมใน การวางแผนด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

กลุ่มตัวอย่างที่มีปริมาณการมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน มีความ ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคมและ NGO” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาภาพและภาคีต่าง ๆ ในภาคประชาสังคมและ NGO ในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ศึกษาบทบาทของภาคีต่าง ๆ ในภาคประชาสังคมและ NGO ในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และเพื่อศึกษาความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวของภาคีต่าง ๆ ในภาคประชาสังคมในจังหวัดเชียงราย ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มประชาสังคมและ NGO ในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงรายตามพื้นที่การท่องเที่ยวใน 16 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ โดยกระจายออกไปตามทั้งแหล่งที่มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวสูง ปานกลางและต่ำ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ศักยภาพในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว และความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การประมวลผลข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการประมวลผล ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ค่าสถิติ t-Test และ ANOVA โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาเรื่อง ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคมและ NGO ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาศักยภาพ บทบาท และความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวของภาคีต่างๆ ในภาคประชาสังคมและ NGO ในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

โดยมีคำถามการวิจัยทั้งสิ้น 3 ข้อ ดังนี้

1. ภาคประชาสังคมและ NGO มีศักยภาพในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวหรือไม่
2. ภาคประชาสังคมและ NGO มีบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวหรือไม่
3. ภาคประชาสังคมและ NGO มีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวหรือไม่

และได้สรุปผลการวิจัยเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิจัย

1. ภาคประชาสังคมและ NGO มีศักยภาพในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวหรือไม่

ผลการวิจัยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO มีศักยภาพในการวางแผนจัดการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง โดยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO มีความรู้ด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ในระดับปานกลาง

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประเภทขององค์กร ปริมาณการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน จะได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวต่างกัน กลุ่มที่มีอายุต่างกัน จะมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ทั้งด้านการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ต่างกัน ขณะที่กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความรู้ความเข้าใจด้านการวางแผนการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย เฉพาะด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน นอกจากนี้ กลุ่มที่มีประเภทขององค์กรต่างกัน จะมีมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน

2. ภาคประชาสังคมและ NGO มีบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวหรือไม่

ผลการวิจัยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO มีบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง โดยพบว่า มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน จะมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายและการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน ขณะที่กลุ่มที่มีประเภทองค์กรต่างกัน จะมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน

3. ภาคประชาสังคมและ NGO มีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวหรือไม่

ผลการวิจัยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO มีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO มีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว โดยต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุม แสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน และร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประเภทขององค์กร ปริมาณการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน จะมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน

ตอนที่ 2 อภิปรายผล

จากการศึกษาศักยภาพและความต้องการในการวางแผนการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคมและ NGO ของจังหวัดเชียงราย พบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO ของจังหวัดเชียงราย มีศักยภาพในการวางแผนการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้ด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าภาคประชาสังคมและ NGO ของจังหวัดเชียงรายมีความรู้ด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (ร้อยละ 40.3 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และร้อยละ 39.5 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า) จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกรได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวกับระดับการศึกษา ยังพบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาส่วนใหญ่จะไม่เคยได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว จึงทำให้ภาคประชาสังคมและ NGO มีความรู้ความเข้าใจในด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายทั้งในด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นองค์กรประเภทกลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มสินค้า OTOP (ร้อยละ 27 เป็นกลุ่มแม่บ้าน และร้อยละ 47.3 เป็นกลุ่ม OTOP) จึงทำให้มี

ศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวกับประเภทขององค์กร ยังพบว่ากลุ่มแม่บ้านส่วนใหญ่จะไม่เคยได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

ผลของการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวข้างต้นยังส่งผลต่อบทบาทของภาคประชาสังคมและ NGO โดยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO มีบทบาทในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายและการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO ของจังหวัดเชียงราย มีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO มีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว โดยต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุม แสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน และร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกอบศิริ ภักดีพิณิจ ที่กล่าวว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก มีความต้องการในการพัฒนาชุมชนเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในทุกด้าน และมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน และร่วมดำเนินกิจกรรม การร่วมลงทุน และการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO มีศักยภาพ และความต้องการในการวางแผนการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

หน่วยงานทุกภาคส่วนควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดแก่ภาคประชาสังคม ทั้งในการจัดอบรมสัมมนา การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยว รวมถึงการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพื่อให้ภาคประชาสังคมได้ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เพื่อที่จะสามารถวางแผนด้านการท่องเที่ยว เพื่อรองรับและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

- กนกพร ชัยวรพร. (2546). ศักยภาพเชิงการบริหารของสมาชิกองค์การบริการส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กฤษดา ยะการ. (2543). ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนตำบลแม่ทราย อำเภอธัญบุรี จังหวัดแพร่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2547). สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและรายได้ของประเทศไทยตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1 – 9 (พ.ศ.2503 - 2546).
- คมสัน วาฤทธิ. (2545). ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ชุมชนลำน้ำว่า อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- จรงค์ อินทนต์. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาร้านโป่งร้อน ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- ชมนาด ตันติเสรี. (2546). ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดารุณี บุญธรรม. (2543). ศักยภาพของชุมชนมั่งในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา บ้านน้ำคะ ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทับทิม สุวรรณประภา. (2541). ความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

นภดล กฤษณะวณิช. (2547). **ศักยภาพขององค์กรชุมชนด้านการเกษตร บ้านสันคะยอม ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน**. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นภัค วัฒนคุณ. (2545). **ความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณีเวียงท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่**. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิติธร เทพเทวิน. (2538). **ศักยภาพของชุมชนในเมืองในการจัดการศึกษานอกระบบ**. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประกอบศิริ ภัคดีพินิจ. (2545). **ศักยภาพของชุมชนการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนริมกว๊านพะเยา : กรณีศึกษาชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

ปิยพร ทาวีกุล. (2544). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาน้ำไหลหิน ตำบลไหลหิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

พนิตตา สิงห์ครา. (2544). **ศักยภาพของชุมชนบ้านห้วยฮี้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

พยอม วงศ์สารศรี. (2538). **องค์กรและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

มธุรส ปราบไฟรี. (2543). **ศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีชุมชนไทยทรงดำ บ้านเขาย้อย ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี**. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ระวัง เนตรโพธิ์แก้ว. (2537). **องค์กรและการจัดการ**. สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร : กรุงเทพมหานคร.

วิชัย ลือวรรณ. (2537). **ศักยภาพของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาระบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, สุดา สุวรรณภิรมย์, ลัทธிகาล ศรีระมย์, และชวลิต
ประภาวนนท์. (2539). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2540). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร.

ศิริพันธุ์ ไพโรจน์รัตน์. (2543). **ความพร้อมของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการ
ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงราย**.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

สมคิด บางโม. (2538). **องค์การและการจัดการ**. นำอักษรการพิมพ์ : กรุงเทพมหานคร.

สันติกรณ์ เขมาภิรมย์. (2547). **ศักยภาพการจัดการของกลุ่มแม่บ้านแปรรูปมันฝรั่ง อำเภอ
สันทราย จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สัมพันธ์ ภูไพบูลย์. (2540). **องค์การและการจัดการ**. สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร : กรุงเทพมหานคร.

อภิวัฒน์ ธีระวาสน์. (2543). **บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการจัดการแหล่ง
ท่องเที่ยว : กรณีศึกษาถ้าเมืองออน กิ่งอำเภอมะออน จังหวัดเชียงใหม่**.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

ภาคผนวก

**ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคมและ
NGO**

**“The potentials and tourism managerial planning demands of social sector and NGO of
Chiangrai province”**

พัทธมน บุญยราศรี

Phathamon Boonyarasai

นวพรรณ สังเวียนวงศ์

Nawaphan Sangwianwong

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiangrai Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศักยภาพและความต้องการในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคมและ NGO ในจังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ องค์กรภาคประชาสังคมและ NGO จำนวน 400 กลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ศักยภาพ บทบาท และความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ภาคประชาสังคมและ NGO มีศักยภาพในการวางแผนจัดการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง ทั้งด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุต่างกัน จะมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ทั้งด้านการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการ

วางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน ขณะที่กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความรู้ความเข้าใจด้านการวางแผนการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย เฉพาะด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน นอกจากนี้ กลุ่มที่มีประเภทขององค์กรต่างกัน จะมีจะมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ต่างกัน

2. ภาคประชาสังคมและ NGO มีบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ทั้งด้านบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน จะมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายและการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงรายต่างกัน ขณะที่กลุ่มที่มีประเภทองค์กรต่างกัน จะมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงรายต่างกัน

3. ภาคประชาสังคมและ NGO มีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการ การท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ทั้งด้านความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว การเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุม แสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน และร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประเภทขององค์กร ปริมาณการใช้ บริการของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน จะมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว ของจังหวัดเชียงรายต่างกัน

Abstract

The objective of the study was to determine potentials and tourism managerial planning demands of social sector and NGO of Chiangrai province. The four hundred respondents were involved in data collection. The simple randomization was used. This study was acquired quantitative research methods. The data was gathering by field survey. The information obtained in a questionnaire was demographic characteristic, potentials, role and tourism managerial planning demand. The Likert Scale was employed. The quantitative

data was analysed in terms of mean, percentage and standard deviation. The One-way ANOVA was used for hypothesis testing.

The findings were as follows:

1. The social sector and NGO of Chiangrai province had the potential of tourism management in the moderate level in terms of planning and management, the Chiangrai tourism, and the planning and tourism management of Chiangrai province.

Who had different in ages would also have difference in planning and management, the Chiangrai tourism, and the planning and tourism management of Chiangrai province. While, who had different in educations would have difference in the Chiangrai tourism, and the planning and tourism management of Chiangrai province.

2. The social sector and NGO of Chiangrai province had the role of tourism management in the moderate level in terms of the role of Chiangrai tourism and the participation of planning and tourism management of Chiangrai province.

Who had different in ages and educations would also have difference in the role of Chiangrai tourism and the participation of planning and tourism management of Chiangrai province. . While, who had different in organizational roles would also have difference in the role of Chiangrai tourism.

3. The needs of social sector and NGO in planning and tourism management of Chiangrai province were in the high level in terms of and the participation of planning and tourism management, seminar, tourism planning, and the organising of tourism activities.

Who had different in ages, educations, organizational roles, and the level of tourist servings would also have difference in the participation of planning and tourism management of Chiangrai province.

คำนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการนำรายได้เข้าสู่ประเทศ และยังมีแนวโน้มในการขยายตัวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังเป็นนโยบายที่ถูกระบุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตลอดมาจนถึงปัจจุบัน มาตรการของทางรัฐบาลถูกนำเสนอออกมาในรูปแบบของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับภาค จังหวัด และเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น การดำเนินการตามแผนการที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางกายภาพ ความสะอาดสวยงาม และเศรษฐกิจเป็นหลัก เป็นผลให้เกิดรายได้อย่างมหาศาลเข้าสู่ประเทศ ในขณะที่สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติถูกใช้อย่างสิ้นเปลือง และค่อย ๆ ถูกทำลายตามลำดับ ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวได้รับผลกระทบในการดำรงชีวิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องแหล่งทำมาหากิน การขาดแคลนสาธารณูปโภค สาธารณูปการ รวมทั้งมิติทางสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี ทั้งนี้เนื่องจากที่ผ่านมากระบวนการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ได้ใช้มิติทางเศรษฐกิจและนโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก ขาดการมีส่วนร่วมและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและองค์กรในท้องถิ่น

ในส่วนของจังหวัดเชียงรายเองที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอันดับต้น ๆ ของประเทศ นอกจากจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมแล้ว จังหวัดเชียงรายยังเป็นจังหวัดชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศในกลุ่มภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ได้แก่ ประเทศเมียนมาร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อีกทั้งยังมีเส้นทางคมนาคมสู่ประเทศจีนตอนใต้ได้อีกด้วย ความได้เปรียบในเชิงยุทธศาสตร์ที่ตั้งของจังหวัดเชียงรายได้กล่าวมา ทำให้จังหวัดเชียงรายได้ถูกพัฒนาในเชิงเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาทางการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงรายจะสามารถพัฒนาทั้งสองมิตินี้ให้ประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยทั้งทางด้านศักยภาพทางเศรษฐกิจ และทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้ศักยภาพและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเองก็จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาในทั้งสองมิติข้างต้น

นอกเหนือจากการศึกษาศักยภาพและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาทางการท่องเที่ยวและการศึกษาถึงศักยภาพและความต้องการขององค์กรทั้งในรูปแบบของ กลุ่มองค์กรภาครัฐ (อปท.) กลุ่มองค์กรภาคธุรกิจ และกลุ่มองค์กรประชาสังคมและ NGO ก็จะสามารถทราบถึงศักยภาพและความต้องการต่อการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยภาพรวมของจังหวัดเชียงรายอีกด้วย ดังนั้นการวิจัยนี้ จึงจะศึกษาเฉพาะถึงศักยภาพและความต้องการขององค์กร

ภาคประชาสังคมและ NGO เพื่อให้ผลของการศึกษาค้างนี้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่ให้ผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาเพื่อตอบคำถามวิจัยทั้งสามข้อได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative method) ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ภาคประชาสังคม และ NGO ในจังหวัดเชียงรายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว (stakeholder) ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสินค้า OTOP กลุ่มศิลปินพื้นบ้าน กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ และ NGO เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลมีจำนวน 400 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ความน่าจะเป็นแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified sampling) ซึ่งแบ่งออกเป็น 1) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูง (อำเภอเมือง อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ และอำเภอแม่สาย) จำนวน 275 คน (ร้อยละ 68.75) 2) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวระดับปานกลาง (อำเภอแม่สรวย อำเภอพาน อำเภอแม่จัน อำเภอเวียงป่าเป้า และอำเภอแม่ฟ้าหลวง) จำนวน 100 คน (ร้อยละ 25) และ 3) กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวต่ำ (อำเภอแม่ลาว กิ่งอำเภอแม่สลองใน อำเภอพญาเม็งราย อำเภอเวียงเชียงรุ้ง อำเภอเวียงแก่น อำเภอเทิง และอำเภอป่าแดด) จำนวน 25 คน (ร้อยละ 6.25)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย การสนทนากลุ่ม (in-depth interview) การสัมภาษณ์เชิงลึก (focus group) และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire survey)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีการใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื้ออย่างเป็นขั้นตอน และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือทั้งความเที่ยงและความตรง และใช้สถิติเชิงพรรณนามาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (One-way ANOVA)

ผลการศึกษา

1. ภาคประชาสังคมและ NGO มีศักยภาพในการวางแผนจัดการท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง โดยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO มีความรู้ด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ในระดับปานกลาง

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประเภทขององค์กร ปริมาณการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน จะได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวต่างกัน กลุ่มที่มีอายุต่างกัน จะมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ทั้งด้านการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน ขณะที่กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความรู้ความเข้าใจด้านการวางแผนการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย เฉพาะด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน นอกจากนี้ กลุ่มที่มีประเภทขององค์กรต่างกัน จะมีมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน

2. ภาคประชาสังคมและ NGO มีบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง โดยพบว่า มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน จะมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายและการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน ขณะที่กลุ่มที่มีประเภทองค์กรต่างกัน จะมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน

3. ภาคประชาสังคมและ NGO มีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO มีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว โดยต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุม แสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน และร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ภาคประชาสังคมและ NGO ที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประเภทขององค์กร ปริมาณการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน จะมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาศักยภาพและความต้องการในการวางแผนการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคมและ NGO ของจังหวัดเชียงราย พบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO ของจังหวัดเชียงราย มีศักยภาพในการวางแผนการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้ด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าภาคประชาสังคมและ NGO ของจังหวัดเชียงรายมีความรู้ด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (ร้อยละ 40.3 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และร้อยละ 39.5 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า) จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวกับระดับการศึกษา ยังพบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาส่วนใหญ่จะไม่เคยได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว จึงทำให้ภาคประชาสังคมและ NGO มีความรู้ความเข้าใจในด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายทั้งในด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นองค์กรประเภทกลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มสินค้า OTOP (ร้อยละ 27 เป็นกลุ่มแม่บ้าน และร้อยละ 47.3 เป็นกลุ่ม OTOP) จึงทำให้มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวกับประเภทขององค์กร ยังพบว่ากลุ่มแม่บ้านส่วนใหญ่จะไม่เคยได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

ผลของการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวข้างต้นยังส่งผลต่อบทบาทของภาคประชาสังคมและ NGO โดยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO มีบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายและการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ภาคประชาสังคมและ NGO ของจังหวัดเชียงราย มีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ภาคประชาสังคมและ

NGO มีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว โดยต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุม แสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน และร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกอบศิริ ภักดีพินิจ ที่กล่าวว่า กลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนอยู่ในระดับมาก มีความต้องการในการพัฒนาชุมชนเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในทุกด้าน และมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผน และร่วมดำเนินกิจกรรม การร่วมลงทุน และการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ภาคประชาสังคมและNGO มีศักยภาพ และความต้องการในการวางแผนการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

หน่วยงานทุกภาคส่วนควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดแก่ภาคประชาสังคม ทั้งในการการจัดอบรมสัมมนา การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยว รวมถึงการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพื่อให้ภาคประชาสังคมได้ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เพื่อที่จะสามารถวางแผนด้านการท่องเที่ยว เพื่อรองรับและสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว และเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

กนกพร ชัยวรพร. (2546). ศักยภาพเชิงการบริหารของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาอำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

กฤษดา ยะการ. (2543). ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนตำบลแม่ทราย อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2547). สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและรายได้ของประเทศไทยตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1 – 9 (พ.ศ.2503 - 2546).

คมสัน วาฤทธิ. (2545). ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ชุมชนลำน้ำว่า อำเภอมะจิม จังหวัดน่าน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

จรงค์ อินทยนต์. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาร้านไปรษณีย์ ตำบลใหม่พัฒนา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.

ชมนาด ดันดีเสรี. (2546). ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษา ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดารุณี บุญธรรม. (2543). ศักยภาพของชุมชนมั่งในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา บ้านน้ำคะ ตำบลผาช้างน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทับทิม สุวรรณประภา. (2541). ความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

นภดล กฤษณะวณิช. (2547). ศักยภาพขององค์กรชุมชนด้านการเกษตร บ้านสันคะยอม ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- นภัค วัฒนคุณ. (2545). **ความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาการ
ท่องเที่ยว : กรณีเวียงท่ากาน ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่.**
รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิติธร เทพเทวิน. (2538). **ศักยภาพของชุมชนชนเมืองในการจัดการศึกษานอกระบบ.**
วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประกอบศิริ ภัคดีพินิจ. (2545). **ศักยภาพของชุมชนการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ
ชุมชนริมกว๊านพะเยา : กรณีศึกษาชุมชนบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัด
พะเยา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.**
- ปิยพร ทาวีกุล. (2544). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่าง
ยั่งยืน : กรณีศึกษาบ้านไหล่นหิน ตำบลไหล่นหิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง.**
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.
- พนิตตา สิงห์ครา. (2544). **ศักยภาพของชุมชนบ้านห้วยฮี้ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
แบบโฮมสเตย์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.**
- พยอมน วงศ์สารศรี. (2538). **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- มธุรส ปราบไฟรี. (2543). **ศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว : กรณีชุมชน ไทย
ทรงดำ บ้านเขาย้อย ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี.** รายงานการค้น
คว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ระวีง เนตรโพธิ์แก้ว. (2537). **องค์การและการจัดการ.** สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร : กรุงเทพมหานคร.

วิชัย ลีอวรรณ. (2537). **ศักยภาพของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาระบบประชาธิปไตย**

: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญภิตติ, สุดา สุวรรณภิรมย์, ลัทธிகาล ศรีวะรัมย์, และชวลิต
ประภาวนนท์. (2539). **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2540). **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพมหานคร.

ศิริพันธุ์ ไพโรจน์รัตน์. (2543). **ความพร้อมของผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบล ในการจัดการ
ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงราย.**
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

สมคิด บางโม. (2538). **องค์การและการจัดการ.** นำอักษรการพิมพ์ : กรุงเทพมหานคร.

สันติกรรม์ เขมาภิรมย์. (2547). **ศักยภาพการจัดการของกลุ่มแม่บ้านแปรรูปมันฝรั่ง อำเภอสัน
ทราย จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สัมพันธ์ ภูไพบูลย์. (2540). **องค์การและการจัดการ.** สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร : กรุงเทพมหานคร.

อภิวัฒน์ ธีระวาสน์. (2543). **บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้านในการจัดการแหล่ง
ท่องเที่ยว : กรณีศึกษาถ้าเมืองออน กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่.**
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : เชียงใหม่.

แบบสอบถาม

ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคม
และ NGO

ตอนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ 1. เพศ

- ชาย หญิง

ข้อ 2. อายุ

- ต่ำกว่า 20 ปี 20 - 29 ปี 30 - 39 ปี
 40- 49 ปี 50 - 59 ปี 60 ปีขึ้นไป

ข้อ 3. ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 ปริญญาโทหรือสูงกว่า

ข้อ 4. ประเภทขององค์กร

- กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสินค้า OTOP
 กลุ่มศิลปินในพื้นที่ กลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
 กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ NGO
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

ข้อ 5. ตำแหน่งหน้าที่ในองค์กร

- หัวหน้าหรือผู้นำ สมาชิก

ข้อ 6. การมาใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่องค์กร

- ไม่มี มีนานๆ ครั้ง
 มีบ่อยครั้ง มีเป็นประจำ

ตอนที่ 2: ศักยภาพในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยว

2.1 การรับข้อมูล ข่าวสาร ด้านการวางแผนและจัดการ การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ข้อ 1. ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวหรือไม่ (ถ้าไม่เคย ข้ามไปตอบข้อ 3.)

- ไม่เคย เคย

ข้อ 2. ความบ่อยของการรับข้อมูลข่าวสารด้านการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด
เชียงราย

- นานๆ ครั้ง บ่อยครั้ง เป็นประจำ

ข้อ 3. แหล่งที่ท่านได้รับข้อมูลข่าวสาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เอกสาร/แผ่นพับ ป้ายโฆษณา นิทรรศการ
 การอบรม สัมมนา หน่วยงานของรัฐ หนังสือพิมพ์
 วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

2.2 ความรู้ความเข้าใจ ด้านการวางแผนและการจัดการ ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย
ด้านการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

ด้าน	ระดับความรู้ความเข้าใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การวางแผนและการจัดการ					
การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					

ตอนที่ 3: บทบาทในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว

ด้าน	ระดับบทบาท				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					
การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย					

ตอนที่ 4: ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว

3.1 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายหรือไม่

- ไม่ต้องการมีส่วนร่วม ต้องการมีส่วนร่วม

3.2 ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวในลักษณะใด

- ร่วมประชุมเพื่อรับฟังข้อมูล ร่วมแสดงความคิดเห็น
 ร่วมวางแผน ร่วมประสานงาน
 ร่วมกิจกรรม ร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวพัทธมน บุญยาศรัย
วัน เดือน ปี เกิด	1 กันยายน พ.ศ. 2512
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 229 ถนนสันโค้งหลวง ตำบลรอบเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
วุฒิการศึกษา	- ปริญญาตรีบัณฑิต มหาวิทาลัยเชียงใหม่ - Certificate of Business computing, NSW Business College, Australia - Mcom in Marketing, University of Western Sydney, Australia - Graduate Certificate of Education, Edith Cowan University, Australia - Ph.D. in Management, Adamson University, Philippines
ประสบการณ์ทำงาน	
พ.ศ. 2534	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
พ.ศ. 2539 - ปัจจุบัน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวนวพรรณ สังเวียนวงศ์
วัน เดือน ปี เกิด	4 เมษายน พ.ศ. 2520
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 121/212 ซอยน้ำทอง 3 โครงการบ้านคู่เมืองใหม่ ตำบลบ้านคู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
วุฒิการศึกษา	- ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (อังกฤษธุรกิจ) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ - ปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ประสบการณ์ทำงาน	
พ.ศ. 2544 - 2548	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
พ.ศ. 2549 - ปัจจุบัน	บริษัท พี ที โบนัส แอนด์ ทิคเก็ต จำกัด